

GESPREKKEN MET HOMERUS

Klassieke tragedie

door

M. ADRIAANSZ

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **GESPREKKEN MET HOMERUS** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **M. ADRIAANSZ** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2000 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **12** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

“Muze, bezing mij de mens” - aanhef van de “Odyssee”

PERSONEN:

Spelers:

Homerus - oude dichter
Anticleia - hospita van Homerus
Briseïs - nichtje van Homerus
Polypus - verzekeraar
Eudoxia - dokter
Filokreta - priesteres
Strateia - soldate

Dei ex machina:

Zeus - oppergod, god van donder en bliksem
Hera - vrouw en zus van Zeus, beschermster van huwelijk en gezin
Pallas Athene - kind van Zeus, beschermster van steden en ambachten
Hephaistos - kind van Zeus en Hera, smid en uitvinder
Hermes - bode van de goden, begeleider van de schimmen naar het dodenrijk

Musici:

Apollo - pianist
Negen muzen - koor (*dubbelkwartet*) en
Instrumentalist (*viool of fluit*)

Bij Toneeluitgeverij Vink is een vocale cd en bladmuziek verkrijgbaar.

DECOR:

De kamer van Homerus: rechts op het toneel een oude houten tafel met een lamp erboven, tegen het achterdoek een onopgemaakt bed en links een fotokopieerapparaat. De kamer wordt links en rechts begrensd door een wand, met daarin links een deur en een spiegel en rechts een raam en een modern schilderij. De kamer maakt een rommelige indruk: er staat een uitpuilende prullenbak en her en der liggen stapeltjes papier en boeken. Het achterdoek kan opzij worden geschoven: op een verhoging het verblijf van de goden op de Olympus in een hemelse uitdossing. Veel wit in kleding en meubilair, schalen met fruit, een brandend vuur op een pilaar enzovoort. Mogelijk ook echte wolken waarin de goden zitten. Op de voorgrond links en rechts enkele Griekse ruïnestukken. (een pilaar, een console e.d.) Overigens kan in plaats van een achterdoek ook een gaasdoek gebruikt worden: dat maakt het mogelijk om met de juiste belichting hetgeen zich daarachter afspeelt al dan niet zichtbaar te maken voor het publiek.

De musici zitten vóór het podium.

KLEDING:

Homerus - met grijze baard, is een beetje slonzig gekleed: een oude kamerjas, een rafelig dasje, versleten broek en sloffen. Bij het lopen gebruikt hij een wandelstok.

Anticleia - is gekleed in werkplunje: een doek om het haar, een jurk met een schort. Alles netjes en degelijk.

Briseïs - is geheel in het zwart gekleed. Ze heeft een witte band in het haar. Bij haar tweede opkomst een zwarte band.

Polypus - is gekleed als gladde vertegenwoordiger: een "snel" colbertje, een bijpassende broek, een net overhemd en een stropdasje van (*nep*)leer.

Eudoxia - is gekleed voor huisbezoek en heeft een dokterskoffertje bij haar.

Filokreta - is uitbundig gekleed in alle kleuren van de regenboog.

Strateia - heeft soldatenkleding aan en zit in een tot tank omgebouwde elektrische rolstoel. De goden en de muzen hebben witte toga's aan en een krans van palmtakken in het haar, behalve Hermes.

Hermes - die als postbode is gekleed.

Apollo en de Negen Muzen kleden zich als geven zij een concert (*hetgeen ook zo is*).

BIJZONDERHEDEN:

Het kopieerapparaat werkt. Er moet een faciliteit zijn om op commando donder en bliksem te maken en om geluidseffecten ten gehore te brengen.

OVER DE INHOUD:

Deze “lichte tragedie” etaleert een levensopvatting, waarbij de menselijke individualiteit centraal staat en waarin aan het (onvergankelijke) geestelijke een grotere waarde wordt toegekend dan aan het (vergankelijke) stoffelijke. Een levensopvatting die als vanzelf leidt tot een grote culturele belangstelling en een hoge mate van vredelievendheid en tolerantie. Deze op zichzelf “zware” thematiek krijgt echter luchtig gestalte in de persoon van de oude dichter “Homerus”, die -tegen de achtergrond van een oorlog- zijn laatste levensdagen slijt in het huis van zijn hospita “Anticleia”. De verschillende personen die bij hem op bezoek komen, herkenbaar als vertegenwoordigers van de algemene norm, contrasteren in gedrag en opvattingen nogal met zijn onafhankelijke denkwijze, hetgeen tot komische situaties kan leiden. De “goden” die zich met de gang van zaken bemoeien zijn niet zozeer hogere machten, maar fortuinlijke of wrede spelen van het lot.

De antieke Griekse beschaving, bakermat van de mensgerichte levensfilosofie, is genomen als achtergrond voor het verhaal. Hoewel sommige namen ontleend zijn aan bekende figuren uit klassieke werken (*Anticleia, Briseïs etc.*) moet hieraan geen overdreven betekenis worden gehecht. Andere namen zijn weer vrij verzonnen. Het stuk is overigens in hoge mate “tijdloos”: het kan zich zowel afspelen in het verleden als in het heden. De tragedie-vorm is herkenbaar in de afwisseling van toneelhandeling en koor, de deï ex machina en het sterven van de “held” hoewel niet getracht is het stuk strikt volgens klassieke wetmatigheden te modelleren.

Homerus zit aan tafel te schrijven. Naast hem staan enkele pannetjes en een bord. Apollo speelt de ouverture. Homerus wacht met spreken totdat de muziek ten einde is.

Homerus: *(leest wat hij zoëven heeft geschreven)* “En zo kwamen de langharige Grieken samen bij de holle schepen, zoals een troep hongerige leeuwen zich verzamelt voor de jacht, belust op een prooi en bereid om te doden.” *(er wordt geklopt maar Homerus hoort het niet)* “De schrandere Odysseus nam het woord en sprak: Ten strijde Grieken! Zo de goden het willen zullen wij doden tot eer van onszelf en tot smaad van onze vijand of zullen wij gedood worden tot vreugde van onze tegenstanders en tot verdriet van onze moeders.” *(er wordt weer geklopt, Homerus reageert wederom niet waarna Anticleia haar hoofd om de deur steekt en binnenkomt met een dienblad)* “En Menelaos, om zijn luide strijdkreet vermaard riep: Goed gesproken, gij edele zoon van Laërtes! Ik zal met mijn lange speer voorop gaan op de linkerflank.” *(inmiddels staat Anticleia met haar handen in haar zij achter Homerus)* “Daarop sprong de dappere Diomedes op, trok zijn met zilver en goud beslagen zwaard en sprak: Dan zal ik het bloed doen vloeien ter rechterzijde! En ook de op de goden gelijkende held Achilles sloot zich bij hen aan, hief zijn schild op en zei: ...”

Anticleia: *(houdt het dienblad op)* Kan ik al afruimen?

Homerus: *(nog in de gloed van zijn betoog)* “Kan ik al afrui..!” *(schrikt terug in de realiteit)* O... eh... dag Anticleia. Jaja, neem maar weer mee.

Anticleia: *(kijkt in de pannen, schudt het hoofd)* Mijnheer Homerus, mijnheer Homerus. U heeft maar weer eens niks gegeten zie ik. U heeft zelfs het deksel niet van de pan gehad, nietwaar? We denken zeker dat Anticleia voor haar lol in de keuken staat? ‘t Is toch eeuwig zonde van die aardappels en tuinbonen!

Homerus: Sorry Anticleia, maar ik had niet zo’n trek.

Anticleia: Hadden we weer eens geen trek? Maar mijnheer Homerus, we moeten goed eten, we zijn de jongste niet meer. En we zien er de laatste tijd toch al zo pips uit.

Homerus: Maar zo oud ben je toch niet? En zo pips zie je er nu ook weer niet uit hoor.

Anticleia: Gaan we grapjes maken? Mijnheer Homerus weet best over wie ik het heb. Als u over straat gaat zeggen de mensen: “Kijk daar, die Homerus, wat ziet ie er uit. Anticleia mocht wel eens beter voor hem zorgen.” En dan sta ik daar met m’n goeie gedrag.

Homerus: Maar ik kom toch bijna niet meer buiten?

Anticleia: Nee. We zitten liever de hele dag binnen te schrijven, nietwaar? En we maken er fijn een lekkere troep van. (*gaat het bed opmaken*) En dan mag Anticleia 't weer opruimen. Alsof ik niet genoeg te doen heb. De nieuwe buurman komt zo meteen op de koffie en ik moet mijn haar nog doen.

Homerus: Maar ik heb geen last van de rommel bij het schrijven hoor. Laat toch zitten, Anticleia.

Anticleia: En als er iemand bij ú op bezoek komt? Wat moeten de mensen dan wel niet denken: "Nou, een mooi huishouden hier!"

Homerus: Ach, ik verwacht vandaag geen bezoek. Misschien komt Briseïs nog even langs.

Anticleia: Alsof dat geen bezoek is. Als uw nichtje die troep hier ziet zal ze zeggen: "Waar betaalt oom Homerus eigenlijk kostgeld voor? Die Anticleia doet er niks voor." En voor je het weet gaat zoiets de straat rond. (*er gaat een tring-deurbel, een keffertje slaat aan*) Oh nee, daar zul je de buurman al hebben! En ik zie er niet uit. Wat moet ie wel niet van me denken. (*doet haar haar snel even in model voor de spiegel en doet haar schort af, keffertje blaft aan een stuk door*) Heeft u trouwens mijn zilveren haarspeld nog gezien? Volgens mij heb ik hem hier ergens verloren bij het poetsen.

Homerus: 'k Heb niks gezien, maar ik zal er op letten.

Anticleia: (*bel gaat nogmaals*) Stil maar Poepie, 't vrouwtje komt eraan! (*af met dienblad, keffertje zwijgt*)

Homerus: (*zet zich zuchtend weer aan het werk; al schrijvend:*) Het zinloos woord...

EERSTE KOOR: HET ZINLOOS WOORD

Het zinloos woord reutelt omhoog:
wordt in de maagstreek aangemaakt
en daarna met een flinke boog
recht in de oorschelp uitgebraakt.

Blablabla etcetera.

Het zinloos woord is nooit alleen:
het valt het oor in zwermen aan
en snerpt en piept en gaat niet heen
tot op het vlies de blaren staan.

Blablabla etcetera.

Het zinloos woord, ach, weerloos oor,
het wordt door niets gestuit.
Verzet je niet, geef het maar door:
het komt de neus wel uit.

(Homerus staat op met zijn manuscript en loopt moeizaam naar het kopieerapparaat. Op het moment van het kopiëren gaat het enorm donderen en bliksemen: het achterdoek gaat open en Homerus verstijft in zijn positie. Zeus is druk bezig om de donder en de bliksem te dirigeren)

Hera: *(bezig met een borduurwerkje)* Zeus, lieverd, hou eens op met dat gedonder.

Zeus: Ach mens, laat mij me nou even lekker uitleven. *(geeft nog een bliksem- en donderslag weg)*

Hera: Lekker uitleven mag van mij best, schattebout, maar doe dat dan buiten, ja? Je weet hoe slecht het is voor mijn migraine.

Zeus: Verdorie Hera, jij gunt me ook nooit een lolletje. *(pakt een beker nectar)*

Hera: Me dunkt dat ik je meer lolletjes heb toegestaan dan goed voor je is. En daar zit het levende bewijs. *(wijst naar Athene)*

Zeus: Onze Athene? Wat is daar mee?

Athene: *(leest een kunstbijlage van een krant)* Ja hé! Laat mij er even buiten zeg.

Hephaistos: *(opkijkend uit een Suske en Wiske)* Wat is er dan met ons' Athene, ma?

Hera: Was 't maar "onze" Athene, Hephaistos. D'r zit niks van mij bij. En ik herinner me maar al te goed dat je vader met haar kwam aanzetten. Over lolletjes gesproken. Lekker aan de zwier en met bastaardjes thuis komen, dat kan ie. Een schande is 't.

Hephaistos: *(ontsteld)* Oh...

Zeus: Maar Hera, voor de honderdste keer, geloof me nu: Athene is mijn geesteskind. Ik ben je niet ontrouw geweest hoor! Eerlijk niet.

Hera: Jajaja, je geesteskind. En hoe is dat dan geboren?

Zeus: Nou... eh... uit mijn hoofd, zogezegd. Eh... ik dacht en zij was, snap je?

Hera: Nee, ik snap er niks van en je moet niet zoveel nectar drinken.

Athene: Houden jullie nou 'ns op met dat gebekvecht. Ik kan me niet concentreren.

Hephaistos: Ach, jij met je kunstkaternen, boekenbijlagen en toneelrecensies. Lees liever een keer iets fatsoenlijks. Ik wed dat

je nog nooit een Kuifje gelezen hebt.

Hera: Hephaistos heeft gelijk. Van al die kunst ga je maar raar denken en als god moet je een beetje nuchter blijven vandaag de dag. *(Zeus schenkt zichzelf nog eens in, Athene veinst desinteresse)*

Hephaistos: Helemaal mee eens ma!

Hera: Doe maar normaal, dan doe je gek genoeg, zeg ik altijd maar.

Hephaistos: Mooi gezegd ma! Heel mooi gezegd!

Hera: Altijd partij trekken voor die rare excentriekelingen daar beneden.

Hephaistos: Precies ma, rare ex... eh... rare excellenties, wat je zegt.

Hera: En altijd partij kiezen voor je vader.

Hephaistos: *(heel enthousiast)* Nou en of ma! Zo is 't! Ze kiest altijd partij voor v....

Hera: *(valt overspannen naar hem uit)* Hou stil jij!

Hephaistos: *(duikt verschrikt in z'n Suske en Wiske; timide)* ... Ja ma. *(er gaat een ding-dong-deurbel, een grote hond slaat aan)*

Hera: Daar zul je Hermes hebben.

Zeus: *(naar de hond)* Af Cerberus! Jaja, hij is een brave jongen. Kom maar gauw door Hermes, hij doet niks hoor. *(Hermes komt op als door de hond op de hielen gezeten; hij bekijkt een van zijn mouwen die aan flarden is)* Ha Hermes! *(aanwezige goden begroeten hem)* Wat heb je vandaag allemaal voor ons?

Hermes: *(haalt post tevoorschijn)* Even kijken: in de buurt van Kreta zijn enkele schepen in een storm aan het vergaan. Hier zijn de smeebeden van de drenkelingen.

Zeus: *(leest)* "Fax aan de Olympus: S.O.S., S.O.S. Redt mij, dan offer ik u een redelijk percentage van de winst bij mijn komende transacties." *(volgende)* "Meidag, meidag. Welke god redt mij uit de golven? Bij geslaagde redding gratis zegeltjes?!" *(kijkt Hermes vragend aan)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto